

Údržba Active Directory

[Povinné]

Ani sebelepší konfigurace **Active Directory** nemění nic na faktu, že je potřeba pravidelně provádět její údržbu. Také je důležité si uvědomit, že údržba se netýká jen databáze **Active Directory**, ale obecně všeho co s ní souvisí. Nejde tedy jen o údržbu identit **Active Directory**, jako jsou účty uživatelů a počítačů, nutných pro autentizaci, **GPO** objektů, potřebných pro aplikaci zásad skupiny na tyto uživatele a počítače, nebo objektů míst, spojení a linek, jenž instruují **KCC** a **ISTG**, jak vytvářet replikační topologii. Je také nutné zajistit přístup ke zdrojům a službám. Počítače musí být schopny kontaktovat řadiče domény a jiné servery poskytující požadované služby (např. *file* a *web* servery), což vyžaduje správné nastavení systému **DNS** a objektů podsítí. Důležitá je také bezpečnost, jak z pohledu zabezpečení přístupu ke zdrojům, tak zabezpečení samotných řadičů domény¹. Řadiče domény také musí být schopny rychle a spolehlivě obsluhovat požadavky klientů, měly by být tedy také pravidelně monitorovány. To je jen část úkolů, které lze zařadit do celkové údržby **Active Directory**.

Údržba databáze Active Directory

[Povinné]

Údržba databáze **Active Directory** byla v minulosti značně problematická. V předchozích verzích systému Windows Server byla totiž role řadiče domény monolitická. Jediná možnost jak zastavit službu **Active Directory** byla zastavit celý řadič domény. V praxi to znamenalo, že v případě údržby databáze **Active Directory** bylo potřeba vypnout řadič domény a nastartovat ho v režimu obnovení adresářových služeb (*Directory Services Repair Mode*), ve kterém nejsou spuštěny služby **Active Directory**. Díky tomu nebylo možné jakkoliv automatizovat údržbu databáze **Active Directory**. Windows Server 2008 přinesl v tomto ohledu zásadní změnu. Role řadiče domény je nyní již standardní (ovladatelná) služba, jenž může být kdykoliv zastavena, restartována nebo spuštěna.

Na rozdíl od standardních služeb je zde ovšem jedno omezení. Aby bylo možné zastavit službu **AD DS** (*Active Directory Domain Services*), je potřeba mít v síti přítomen další řadič domény. Každý řadič domény se před zastavením služby **AD DS** nejprve pokusí spojit s nějakým jiným řadičem domény a pouze pokud se mu to podaří, zastaví službu **AD DS**. Toto chování zajišťuje, že je v síti vždy přítomen alespoň jeden řadič domény.

Potřeba provádění údržby databáze **Active Directory** je následující. Při přidávání nových záznamů (objektů) do databáze dochází k alokaci místa pro jejich uložení. V případě mazání záznamů ale není toto alokované místo uvolněno. Pro jeho uvolnění musí být provedeno tzv. *zkompaktnění* ²(*compaction*) databáze. **Active Directory** sice provádí údržbu své databáze, ale pouze ve formě přesunu záznamů, aby byly lépe (rychleji) přístupné, neuvolňuje tedy žádné místo.

Ochrana Active Directory

[Povinné]

Ochrana **Active Directory** se samozřejmě týká primárně ochrany dat, tedy ochrany objektů uložených v databázi **Active Directory**. Asi nejvíce kritické jsou bezpečnostní objekty (*security principals*). Každý bezpečnostní objekt (účet uživatele či počítače, skupina apod.) obsahuje unikátní **SID** (*security identifier*) identifikátor. Tento identifikátor je generován náhodně pro každý vytvářený bezpečnostní objekt. Pokud je tedy nějaký bezpečnostní objekt smazán a poté vytvořen objekt nový, se stejnými hodnotami atributů, budou jejich **SID** identifikátory odlišné a pro **Active Directory** to budou dva zcela odlišné objekty. Jednou smazaný bezpečnostní objekt není tedy možné již znova vytvořit, tak

¹ Nejde jen o zabezpečení systému, který běží na řadiči domény, či uživatelských účtů, které se mohou k tomuto řadiči přihlásit, ale i o fyzické zabezpečení. Obecně se doporučuje, aby se řadiče domény spravovaly jen vzdáleně a byly uloženy na bezpečném místě, kde má přístup jen několik pověřených osob

² *Zkompaktnění* databáze je proces, při kterém se nejprve provede *defragmentace* databáze, následovaná její minimalizací. V případě **Active Directory** databáze, souboru **Ntds.dit**, je výsledkem *defragmentace* přesun veškerých dat na začátek tohoto souboru následovaný minimalizací tohoto souboru (ořezání konce souboru, kde je nyní situováno všechno, dříve alokované, neuvolněné místo)

aby měl zachovány informace o příslušnosti do skupin, o přístupu ke zdrojům, o uložených heslech a certifikátech a o řadě dalších věcí. Všechny tyto informace jsou ztraceny smazáním bezpečnostního objektu a proto je důležité účty a podobné objekty raději zakazovat než mazat. Takto nehrozí nebezpečí jejich zneužití a mohou být v případě potřeby opět použity (např. když by se uživatel vrátil, nebo jiný uživatel nastoupil na jeho místo).

Díky replikaci poskytuje **Active Directory** dobrou ochranu proti nečekané ztrátě dat³, veškerá data jsou vlastně zálohována na každém z řadičů domény. Replikace ale může způsobit také problémy. Pokud je nějaký objekt vymazán z **Active Directory**, dojde k jeho vymazání i na všech ostatních řadičích domény. Pak je jedinou možností obnova **Active Directory** databáze. **Active Directory** ovšem nabízí i jiné možnosti ochrany nebo následné obnovy dat:

- **Ochrana objektů před smazáním.** Každý vytvořený objekt **Active Directory** může být chráněn proti smazání. Tato ochrana se zapíná na záložce **Object**⁴ zaškrtnutím možnosti **Protect object from accidental deletion**. Většina vytvářených objektů má tuto možnost po vytvoření zakázanou, jen kontejnery jako organizační jednotky ji mají povolenou pro větší ochranu struktury **Active Directory**. Objekt chráněný před smazáním nemůže být smazán ani přesunut, nejdříve musí být vždy zrušena jeho ochrana. Prakticky tato ochrana nedělá nic jiného, než že nastaví dvě **Deny** oprávnění (**Deny Delete** a **Deny Delete subtree**) pro skupinu **Everyone**.
- **Auditování změn.** Systémy Windows Server 2008 a novější protokolují celkem čtyři kategorie přístupu k adresářovým službám. Z hlediska ochrany objektů je asi nejdůležitější auditování změn v **Active Directory** (*Directory Service Changes*), jenž protokoluje staré a nové hodnoty atributů objektů, které byly vytvořeny, změněny, přesunuty či obnoveny. Tyto hodnoty jsou zaznamenávány do protokolu událostí adresářových služeb (*Directory Services Event Log*). Pro každou změnu jsou zaprotokolovány alespoň dvě události, kdy první obsahuje starou hodnotu a druhá novou hodnotu nějakého atributu. Tyto informace mohou být použity pro opravu nesprávně změněných hodnot atributů objektů.
- **Obnova objektů.** Pokud je nějaký objekt **Active Directory** smazán, není ihned fyzicky odstraněn z databáze **Active Directory**, ale je přesunut, na určitou dobu, do speciálního kontejneru **Deleted Objects**. Objekty obsažené v tomto kontejneru je možné kdykoliv obnovit a označují se jako tzv. *tombstoned* objekty (smazané, ale ne odstraněné objekty, které se od původních objektů liší nastaveným atributem **isDeleted**). Jelikož je kontejner **Deleted Objects** skrytý, je pro obnovu potřeba používat nástroje, které vidí i skryté kontejnery jako např. **Ldp.exe** nebo jiné speciální nástroje. Ve výchozím nastavení jsou *tombstoned* objekty uchovávány 180 dní, pokud není tato doba změněna nebo nejsou provedeny některé operace pročišťující databázi **Active Directory**. I přesto, že obnovené objekty mají zachovány hodnoty většiny svých atributů, včetně **SID** identifikátorů, některé informace, jako např. členství ve skupinách, nemusí být již přítomny.
- **Záloha a obnova databáze.** Systém Windows Server od verze 2008 obsahuje **Windows Server Backup**, jenž lze použít k zálohování nebo obnovení databáze **Active Directory**.

Záloha a obnova databáze Active Directory

[Povinné]

Obnova objektů nemusí být často ideální metodou pro obnovu dat. Obnovené objekty obecně neobsahují veškeré informace a hodnoty atributů, jenž měly před svým smazáním. Je potřeba je znova doplnit, aby se objekt dostal do stejného stavu, v jakém byl před svým smazáním. Tyto informace a hodnoty již ale nemusí být známy. Kromě toho, v případě velkého množství objektů, ani nemusí být možné je všechny obnovit. Obnovením zálohy databáze **Active Directory** se obnoví veškeré objekty spolu se všemi jejich atributy a také i všechny ostatní informace jako např. členství ve skupinách. Pro zálohování a obnovení databáze **Active Directory** lze použít **Windows Server Backup**.

³ Nečekanou ztrátou dat je myšleno např. selhání HDD, tedy ztráta způsobena mimo systém **Active Directory**

⁴ Tato záložka je viditelná pouze, pokud jsou povolené pokročilé možnosti zobrazení (**Advanced Features**)

Velkým problémem v předchozích verzích systému Windows Server byla nemožnost zobrazení obsahu jednotlivých záloh databáze **Active Directory**. Nešlo tedy nijak určit, zda jsou objekty, které jsou potřeba obnovit, opravdu přítomny v dané záloze. Windows Server od verze 2008 obsahuje nástroj **AD DS Database mounting tool**, jenž umožňuje zobrazit a procházet obsah záloh databáze **Active Directory**.

Z hlediska zálohování nemusí být zálohována jen samostatná databáze **Active Directory**. **Windows Server Backup** umožňuje zálohovat celý server (včetně operačního systému) nebo jen jeho specifické části jako např. data stavu systému (*System State Data*). Z hlediska obnovy databáze **Active Directory** je potřeba rozlišovat dva typy obnovy:

- **Autoritativní obnova.** Při autoritativní obnově budou data obnovena na daný řadič domény a tento řadič domény aktualizuje pomocí replikace data na všech ostatních řadičích domény.
- **Neautoritativní obnova.** Při neautoritativní obnově budou opět data obnovena na daný řadič domény, ale tato data budou aktualizována replikací z ostatních řadičů domény, jakmile bude daný řadič domény zpět k dispozici (*online*).

Kromě zálohy a obnovy databáze **Active Directory** nabízí Windows Server ještě možnost tzv. instalace z média (**IFM, Install From Media**). **IFM** umožňuje vytvořit speciální kopii databáze **Active Directory** (souboru **Ntds.dit**), jenž může být použita při instalaci nového řadiče domény jako alternativní zdroj dat namísto replikace. Tímto se může výrazně snížit množství replikovaných dat při instalaci daného řadiče domény.

Záloha databáze Active Directory

[Povinné]

Oproti předchozím verzím systému Windows Server došlo u Windows Server 2008 k několika dosti podstatným změnám ohledně zálohování. Navíc také Windows Server 2008 R2 přinesl další úpravy a novinky v této oblasti. Pro maximálně efektivní vytváření záloh je vhodné dobře znát veškerá omezení a možnosti zálohování.

Zálohy mohou být vytvářeny dvěma způsoby. Buď pomocí **Windows Server Backup** nebo pomocí nástroje **Wbadmin.exe** (*Windows Backup Administration*). Oba tyto nástroje jsou součástí (*features*) systému Windows Server 2008 (a novějších) a musí být před prvním použitím nejprve nainstalovány. Zálohy mohou být vytvářeny automaticky (v pravidelných intervalech) i manuálně. Automatické zálohy ale nemohou být prováděny členy skupiny **Backup Operators**, ti mohou provádět jen manuální zálohování. Jen členové skupiny **Administrator** na daném počítači mohou nastavit automatické zálohování, což v případě normálních řadičů domény jsou ale všichni členové skupiny **Domain Admins**, tedy správci domény.

Ve Windows Server lze provádět celkem dva typy záloh:

- **Záloha celého serveru** (*Full Server Backup*). Tato záloha zahrnuje veškerá data všech oddílů pevných disků daného serveru. Není možné zálohovat jednotlivé soubory ani adresáře, což se brzy ukázalo jako velice omezující a vedlo k zbytečně velkým zálohám. Od Windows Server 2008 R2 již umožňuje vybírat i jednotlivé soubory a adresáře. Navíc lze specifikovat soubory, které nebudou zahrnuty do zálohy na základě jejich typu (přípony) nebo cesty.
- **Záloha kritických oddílů** (*Critical Volume Backup*). Tato záloha obsahuje veškerá data potřebná pro obnovu doménových služeb **Active Directory** (**AD DS**). Přesněji tento typ zálohy zahrnuje data následujících oddílů:
 - **Systémového oddílu.** Oddíl obsahující kořenový adresář systému Windows.
 - **Bootovacího oddílu.** Oddíl obsahující soubory nutné pro start systému Windows. Ve většině případů je tento oddíl totožný s oddílem systémovým.
 - **Oddílu, jenž obsahuje databázi Active Directory.** Ve výchozím nastavení to je systémový oddíl.

- **Oddílu zahrnujícího protokoly Active Directory.** Ve výchozím nastavení opět systémový oddíl.
- **Oddílu hostujícího adresář SYSVOL.** Ve výchozím nastavení zase systémový oddíl.

Zálohy nemohou být uloženy na páskové jednotky ani na USB Flash disky, pouze na síťové a odnímatelné (externí) disky nebo na média CD a DVD. Od Windows Server 2008 R2 je možné provést zálohu také na oddíly interních disků, do sdíleného adresáře a také na virtuální a dynamické disky. Při uložení zálohy do sdíleného adresáře bude ovšem vždy udržována pouze jediná verze zálohy.

Windows Server 2008 R2 navíc zjednodušil správu a práci s úplnými a inkrementálními zálohami. **Windows Server Backup** nyní vytváří ve výchozím nastavení inkrementální zálohy, které se chovají jako úplné zálohy. Veškerá data lze tedy obnovit z jediné zálohy, i když je tato záloha jen inkrementální. Dále také dochází k automatickému mazání starých záloh, bez potřeby manuálního zásahu uživatele. Kromě toho také obsahuje sadu nástrojů (*cmdletů*) pro **PowerShell**, které umožňují automatizovat zálohování pomocí skriptů. Případně lze také využít nástroj **Wbadmin.exe**, jenž poskytuje nyní stejné možnosti jako **Windows Server Backup**.

Záloha stavu systému

[Povinné]

Stav systému (*System State*) je sada dat potřebná pro chod systému Windows a pro plnění některých rolí. V případě řadiče domény zahrnuje stav systému:

- **Registr.**
- **Databázi registrovaných COM+ tříd** (*COM+ Class Registration database*).
- **Bootovací soubory.**
- **Systémové soubory, které jsou pod ochranou zdrojů systému Windows (WRP, Windows Resource Protection).** Zde standardně patří většina systémových souborů systému Windows.
- **Databázi Active Directory.** Tedy soubor **Ntds.dit**.
- **Adresář SYSVOL.**

Pokud jsou na serveru nainstalovány i jiné role, stav systému bude vždy obsahovat první čtyři výše zmíněné části a dále:

- **Databázi certifikačních služeb Active Directory (AD CS).** Pokud server plní roli **AD CS** (*Active Directory Certification Services*).
- **Informace o výpočetním klusteru.** Pokud je nainstalována služba Microsoft Failover Cluster.
- **Konfigurační soubory IIS.** Pokud server plní roli webového serveru (*Web Server*).

Ve Windows Server 2008 bylo možné zálohovat stav systému pouze pomocí nástroje **Wbadmin.exe**, něšlo tedy pro zálohování použít **Windows Server Backup**. Ten sice umožňoval zálohovat stav systému, ale pouze v rámci zálohování celých oddílů disků. **Windows Server Backup** bylo ale možné využít pro obnovu pouze stavu systému (bez ostatních dat ze zálohovaných oddílů).

Windows Server 2008 R2 přinesl v tomto ohledu podstatná zlepšení. **Windows Server Backup** tak nyní umožňuje zálohovat stav systému samostatně. Navíc lze se stavem systému uložit i další data. Dále je také možné vytvářet inkrementální zálohy stavu systému. Tyto zálohy jsou rychlejší a vyžadují méně místa. Inkrementální zálohy využívají stínové kopie (*shadow copies*) pro verzování různých verzí souborů namísto jednotlivých adresářů pro každou verzi souboru.

Obnova databáze Active Directory

[Povinné]

I přesto, že od Windows Server 2008 lze roli řadiče domény (**AD DS** službu) ovládat jako standardní službu, nelze tuto službu jednoduše zastavit a provést obnovu databáze **Active Directory**. Obnovu je možné provést pouze v prostředí **WinRE** (*Windows Recovery Environment*) nebo v **DSRM** (*Directory Services Restore Mode*) režimu.

V **DSRM** režimu lze provádět jen autoritativní a neautoritativní obnovy databáze **Active Directory**. Tento režim je přístupný v pokročilých možnostech bootování (*Advanced Boot Options*) na všech řadičích domény a k nastartování řadiče domény v tomto režimu je potřebné heslo pro **DSRM** režim. Toto heslo se nastavuje při povyšování serveru do role řadiče domény a změnit lze pouze po nastartování řadiče domény v **DSRM** režimu.

WinRE prostředí umožňuje provádět obnovy celého systému (včetně databáze **Active Directory**, je-li přítomná). **WinRE** prostředí může být buď nainstalováno lokálně (stejně jako např. konzole pro obnovu) nebo spuštěno z instalačního média.

Před obnovou databáze **Active Directory** je vždy vhodné nejprve zjistit, zda daná záloha obsahuje potřebná data (objekty). K tomuto účelu lze nyní využít nástroj **AD DS Database mounting tool**. Tento nástroj pracuje se snímky (*snapshots*) databáze **Active Directory** a umožňuje zobrazit jejich obsah. Snímky jsou vytvářeny při každé záloze databáze **Active Directory** a jsou identifikovány pomocí **GUID**. Nástroj **AD DS Database mounting tool** je součástí nástroje **ntdsutil.exe**.

Samotnou obnovu databáze **Active Directory** lze pak provést neautoritativně nebo autoritativně. První typ obnovy slouží hlavně v případech externího poškození databáze (např. selháním disku), kdy nedošlo ke ztrátě dat **Active Directory** (data jsou pořád přítomná na ostatních řadičích domény), ale pouze k poškození dat u jednoho řadiče domény. Po obnovení těchto dat jsou tato data aktualizována z ostatních řadičů domény. Druhý typ slouží k obnovení ztracených dat **Active Directory**. Takových dat, která již nejsou přítomná na žádném řadiči domény. Od neautoritativní obnovy se liší pouze tím, že po obnově jsou data označena jako autoritativní. V praxi to znamená nastavení čísla **USN** (*Update Sequence Number*), jenž říká ostatním řadičům domény, že jsou tato data novější než stávající. Navíc u obou typů obnovy nemusí být obnovena celá databáze, je možné obnovit pouze její část.

Ochrana řadičů domény virtualizací

[Volitelné]

Řadiče domény jsou ideální kandidáti pro virtualizaci pomocí **Hyper-V**, jelikož poskytují čistě síťové služby. Virtuální stroje je mnohem jednodušší ochraňovat, obnovovat a obecně s nimi jakkoliv manipulovat. Pokud selže virtuální stroj plníci roli řadiče domény, stačí se vrátit k jeho předchozí verzi, nastartovat ji a nechat replikaci provést aktualizaci **Active Directory**. Tento postup zajišťuje asi nejrychlejší a nejsnadnější obnovu **Active Directory**.

Ochrana disků virtuálních strojů, které jsou normálními soubory, může být navíc zajištěna pomocí **VSS** (*Volume Shadow Copy Service*). **VSS** umožňuje automaticky vytvářet snímky obsahu těchto disků v pravidelných intervalech. Pokud dojde k poškození dat na nějakém z těchto disků, lze se jednoduše vrátit k jeho dřívější verzi přes záložku **Předchozí verze** (*Previous Versions*) ve vlastnostech souboru, jenž reprezentuje daný disk virtuálního stroje.

Služba **VSS** by vždy měla běžet na serverech, na kterých běží virtuální stroje. **VSS** je systém, který umožňuje provádět zálohy oddílů, i když aplikace stále na tyto oddíly zapisují. Je implementován jako sada **COM** rozhraní a je k dispozici i u **Server Core** instalace.

Active Directory koš

[Povinné]

Active Directory koš, představený ve Windows Server 2008 R2, značně rozšiřuje možnosti uchovávání a obnovy omylem smazaných objektů **Active Directory** bez nutnosti jejich obnovy ze záloh, restartování **AD DS** služeb nebo i celého řadiče domény. Pokud je **Active Directory** koš povolen, přímé (*non-link-valued*) i nepřímé (*link-valued*) atributy smazaných objektů **Active Directory** jsou zachovány a obnoveny do přesně stejného logického stavu, ve kterém byly v okamžiku těsně před svým smazáním. Tedy, na rozdíl od obnovy *tombstoned* objektů, jsou kromě hodnot atributů těchto objektů obnoveny také např. informace o členství ve skupinách a k nim vázané oprávnění pro přístup ke zdrojům. Jsou tedy obnoveny i informace, jenž nejsou přímo uloženy v rámci daných objektů, ale jsou s nimi nějak svázány.

Active Directory koš je možné použít jak pro doménové služby **Active Directory (AD DS)**, tak i pro adresářové služby **Active Directory (AD LDS)** a ve výchozím nastavení je zakázán. Pro povolení **Active Directory** koše je potřeba mít funkční úroveň lesa **Windows Server 2008 R2** nebo vyšší a aktualizované schéma **Active Directory**⁵. Potřebné aktualizace schématu se provádějí během přípravy lesa příkazem **adprep /forestprep**, během přípravy domény příkazem **adprep /domainprep /gpprep** a v případě existence **RODC** řadičů v doméně ještě vykonáním příkazu **adprep /rodcprep**. U **AD LDS** se místo schématu musí aktualizovat **AD LDS** konfigurace pomocí nástroje **Ldifde.exe**. Povolení **Active Directory** koše je nevratná operace, jakmile je tento koš jednou povolen, nelze ho již vypnout.

Pokud je **Active Directory** koš povolen, rozlišují se celkem čtyři typy objektů **Active Directory**:

- **Živý objekt** (*Live object*). Živé objekty jsou všechny nesmazané objekty v **Active Directory**.
- **Smazaný objekt** (*Deleted object*). Pokud je živý objekt smazán, stane se z něj smazaný objekt (stane se tzv. *logicky smazaným* objektem). Veškeré přímé a nepřímé atributy daného objektu jsou zachovány a je přesunut do kontejneru **Deleted Objects**. V tomto kontejneru zůstává po dobu životnosti smazaných objektů (ve výchozím nastavení 180 dnů). Během této doby lze objekt obnovit (*undelete*) nebo autoritativně obnovit (*restore*).
- **Recyklovaný objekt** (*Recycled object*). Pokud vyprší doba životnosti smazaného objektu, stane se recyklovaným objektem. Většina atributů tohoto objektu je odstraněna. Které atributy mají být ponechány, je možné specifikovat ve schématu **Active Directory**. Recyklovaný objekt je stále umístěn v kontejneru **Deleted Objects**, ale není viditelný, a zůstává v něm, dokud nevyprší jeho doba životnosti (ve výchozím nastavení 180 dnů).
- **Odstraněný objekt** (*Physically deleted object*). Pokud vyprší doba životnosti recyklovaného objektu, je tento objekt fyzicky smazán z databáze **Active Directory**. O odstraňování recyklovaných objektů se stará GC (*Garbage Collector*), jenž v pravidelných intervalech pročiští databázi **Active Directory**.

Doby životnosti smazaných a recyklovaných objektů lze kdykoliv změnit, doporučuje se ovšem nenastavovat tuto dobu kratší než 180 dnů. V případě obnovy smazaných **GPO** objektů nebo Exchange objektů platí omezení, že žádná aplikačně-specifická data pro tyto objekty, jenž nebyla uložena v databázi **Active Directory**, nebudou obnovena.

Od Windows Server 2012 je možné zapnout **Active Directory** Koš nejen pomocí **Powershellu**, ale také pohodlněji v **Active Directory Administrativ Center**.

⁵ V případě čisté instalace lesa s funkční úrovní **Windows Server 2008 R2** a vyšší již schéma obsahuje veškeré potřebné informace a není potřeba ho aktualizovat

Společné úkoly

- Pro přístup na server **file** (a jiné) přes síťové rozhraní *Default switch* je nutné použít jeho plně kvalifikované doménové jméno **file.nepal.local**
- Přístupové údaje na server **file: nepal\hstudent** heslo: **aaa**
- Rozsah IP adres přidělených z *Default switch* se může od níže uvedeného rozsahu lišit.

Lab LS00 – konfigurace virtuálních stanic

[\[Provést \]](#)

Připojte síťové adaptéry stanic k následujícím virtuálním přepínačům:

Adaptér (MAC suffix)	LAN1 (-01)	LAN2 (-02)	LAN3 (-03)	LAN4 (-04)
D+R+C w2016-dc	Nepřipojeno	Private1	Nepřipojeno	Nepřipojeno
D+R+C w2016-repl	Nepřipojeno	Private1	Nepřipojeno	Nepřipojeno
D+R+C w2016-child	Nepřipojeno	Private1	Nepřipojeno	Nepřipojeno

- V případech, kdy je potřeba přistupovat na externí síť, připojte adaptér **LAN1** k přepínači *Default switch*.
- Servery **D+R+C w2016-dc** a **D+R+C w2016-repl** je nutné spouštět společně.
- Tip: stanice **D+R+C w2016-dc** a **D+R+C w2016-repl** spusťte na začátku cvičení.

Studentské úkoly

Lab X01 – Záloha a obnova databáze Active Directory

[Provést]

Cíl cvičení

Zálohovat a následně obnovit databázi **Active Directory**

Potřebné virtuální stroje

w2016-dc (D+R+C w2016-dc)

w2016-repl (D+R+C w2016-repl)

w2016-child (D+R+C w2016-child)

Další prerekvizity

- Sdílený adresář **share** na **w2016-child**, do kterého může zapisovat uživatel **administrator**
- Skupina **Simpsons** v doméně **testing.local**, účty uživatelů **homer** a **bart** v doméně **testing.local**
- System state záloha **w2016-dc** v **\\w2016-child\share**

1. Přihlaste se na **w2016-dc** jako **testing\administrator**
2. Zálohujte databázi **Active Directory**
 - a. Spustíte **Windows Server Backup**
 1. **Start** → **Administrative Tools** → **Windows Server Backup**
 - b. V menu vyberte **Action** a zvolte **Backup Once...**
 - c. V části **Backup Options** vyberte **Different options** a pokračujte **Next >**
 - d. V další části **Select Backup Configuration** zvolte **Custom** a pokračujte **Next >**
 - e. V následující části **Select Items for Backup** zvolte **Add Items**
 - f. V seznamu věcí pro zálohování vyberte **System state** a potvrďte **OK**
 - ✓ Zálohování stavu systému přes **Windows Server Backup** je k dispozici až od Windows Server 2008 R2, u starších verzí lze použít **Wbadmin.exe**
 - ✓ Záloha stavu systému je od Windows Server 2008 R2 již inkrementální
 - ✓ Explicitní vyloučení souborů a adresářů ze zálohy (záložka **Exclusions** v **Advanced Settings**) nemá vliv na zálohování stavu systému, tedy nelze vyloučit adresáře ani soubory patřící ke stavu systému
 - g. Pokračujte **Next >**
 - h. V části **Specify Destination Type** zvolte **Remote shared folder** a pokračujte **Next >**
 - i. V další části **Specify Remote Folder** zadejte u **Location** adresář **\\w2016-child\share**, pod **Access Control** ponechte **Inherit** a pokračujte **Next >**
 - Zobrazí se upozornění, že se již v daném umístění záloha vyskytuje, potvrďte **OK**
 - ✓ Zálohování do sdíleného adresáře je možné až od Windows Server 2008 R2
 - ✓ Zadaný sdílený adresář musí být vzdálený, tedy musí se nacházet na jiném počítači, než který zálohujeme, jinak dojde k chybě při zálohování
 - ✓ V případě selhání zálohování do sdíleného adresáře mohou být ztracena předtím zálohovaná data, jelikož se stará verze přepisuje novou
 - j. Proveďte zálohu stavu systému pomocí **Backup**
 - Zálohu **neprovádějte**, je již předpřipravena v **\\w2016-child\share**
 - ✓ Záloha trvá přibližně 15 min
 - k. Po dokončení zálohování uzavřete průvodce pomocí **Close**

3. Smažte skupinu **Simpsons** a uživatele **homer** a **bart**
4. Provedte autoritativní obnovu databáze Active Directory
 - a. Restartujte **w2016-dc** v **DSRM** (*Directory Services Restore Mode*) režimu
 1. Z příkazové řádky spusťte **shutdown -o -r**
✓ Tip: Pokud bude protestovat, že -o je nevalidní, odhlaste se a znova se přihlaste
 2. Systém se po krátké chvíli restartuje a následně ukáže nabídku se základními možnostmi spuštění
 3. V nabídce zvolte **Troubleshoot – Startup Settings** a potvrďte tlačítkem **Restart**
➤ Po restartu se zobrazí nabídka **Advanced Boot Options**
➤ Na starších verzích Windows lze tuto nabídku vyvolat klávesou **F8** na začátku bootování systému Windows
 4. Vyberte **Directory Services Restore Mode**
 5. Přihlaste se lokálně jako uživatel **administrator**, heslo **aaa**
➤ **w2016-dc\administrator** nebo **.\administrator**
✓ Obnova stavu systému se musí provádět v **DSRM** režimu
 - b. Spusťte **Windows Server Backup**
 1. **Start** → **Administrative Tools** → **Windows Server Backup**
 - c. V levém sloupci vyberte uzel **Local Backup**
 - d. V menu vyberte **Action** a zvolte **Recover...**
 - e. V části **Getting Started** vyberte **A backup stored on another location** a pokračujte **Next >**
 - f. V další části **Specify Location Type** zvolte **Remote shared folder** a pokračujte **Next >**
 - g. V následující části **Specify Remote Folder** zadejte adresář **\\w2016-child\share** a pak pokračujte **Next >** (při výzvě použijte účet **testing\administrator**)
 - h. V části **Select Backup Date** zvolte datum a čas poslední zálohy a pokračujte **Next >**
 - i. V další části **Select Recovery Type** zvolte **System State** a pokračujte **Next >**
 - j. V následující části **Select Location for System State Recovery** ponechte **Original Location**, zaškrtněte **Perform an authoritative restore of Active Directory files** a pokračujte **Next >**
✓ Připomněte si rozdíl mezi autoritativní a neautoritativní obnovou, - liší se jen v označení obnovených souborů jako novějších
 - k. Potvrďte dvakrát **OK**
 - l. Zahajte autoritativní obnovu pomocí **Recover** a potvrďte **Yes**
➤ Obnovu **neprovádějte**, místo toho se vraťte zpět do části **Select Recovery Type** a obnovte pouze databázi **Active Directory** - zvolte **Files and folders**, pokračujte **Next >**, najděte soubor **C:\Windows\NTDS\ntds.dit**, 2x **Next >** a **Recover**
5. Restartujte **w2016-dc** a zkontrolujte, že byly obnoveny objekty smazané v bodě 3

Lab S01 – Obnova objektů

[Povinné]

Cíl cvičení

Obnovit smazané objekty bez a s přítomností **Active Directory** koše

Potřebné virtuální stroje

w2016-dc (D+R+C w2016-dc)

w2016-repl (D+R+C w2016-repl)

Další prerekvizity

Účty uživatelů **bart** a **homer** v doméně **testing.local**, jenž jsou členy skupiny **Simpsons**

1. Vymažte účet uživatele **bart**
 - Objekt se stane tzv. *tombstoned* objektem
2. Obnovte účet uživatele **bart**
 - a. Spustíte nástroj **ldp.exe**
 - b. V menu vyberte **Connection** a pak zvolte **Connect...**
 - c. Do pole **Server** zadejte **w2016-dc.testing.local** a připojte se pomocí **OK**
 - d. V menu opět vyberte **Connection** a zvolte **Bind...**
 - e. Pod **Bind type** zvolte **Bind as currently logged on user** a potvrďte **OK**
 - f. V menu vyberte **Options** a zvolte **Controls**
 - g. Pod **Control Type** zvolte **Server** a pak v **Load Predefined** seznamu vyberte **Return deleted objects**, potvrďte **OK**
 - Ujistěte se, že máte v seznamu **Active Controls** jen záznam 1.2.840.113556.1.4.417, přebytečné odeberte tlačítkem **<< Check Out**
 - h. V menu vyberte **View** a zvolte **Tree**
 - i. Po pole **BaseDN** zadejte **cn=Deleted Objects,dc=testing,dc=local** a potvrďte **OK**
 - j. Lokalizujte účet uživatele **bart**, klikněte na něj pravým a zvolte **Modify**
 - Účet bude začínat **cn=bart\0ADEL...**
 - k. Do pole **Edit Entry Attribute** zadejte **isDeleted**, jako **Operation** zvolte **Delete** a potvrďte pomocí tlačítka **Enter**
 - l. Do pole **Edit Entry Attribute** zadejte **distinguishedName**, do pole **Value** zadejte **cn=bart, cn=Users,dc=testing,dc=local**, jako **Operation** zvolte **Replace** a potvrďte pomocí tlačítka **Enter**
 - m. Zaškrtněte možnosti **Synchronous** a **Extended** níže a provedte příkaz pomocí **Run**
3. Ověřte, že byl účet uživatele **bart** skutečně obnoven
 - Uživatel **bart** nebude členem skupiny **Simpsons**, jelikož se tato informace u *tombstoned* objektů neuchovává, stejně jako hodnoty řady dalších atributů
 - Všimněte si, že je účet **zakázán** (*disabled*)
4. Povolte **Active Directory** koš
 - Pozor, jakmile je **Active Directory** koš povolen, nelze již zpět zakázat
 - a. Pomocí **ADAC** (*Active Directory Administrative Center*)
 1. Otevřete **ADAC**
 - a. **Start** → **Administrative Tools** → **Active Directory Administrative Center**
 2. V navigačním panelu (vlevo) zvolte **testing (local)**
 3. V panelu úkolů (vpravo), nebo z kontextové nabídky zvolte **Enable Recycle Bin ...** a 2x potvrďte **OK**
 - Aby se změna projevila i v konzoli **ADAC**, je vhodné ji ukončit a opět otevřít
 - b. Pomocí **Powershellu** (lze i ve Windows 2008R2)
 1. Spustíte jako administrátor **Active Directory Module for Windows PowerShell**
 - a. **Start** → **Administrative Tools**
 - b. Klikněte pravým na **Active Directory Module for Windows PowerShell** a zvolte **Run as administrator**
 2. Spustíte příkaz **Enable-ADOptionalFeature -Identity "CN=Recycle Bin Feature, CN=Optional Features, CN=Directory Service, CN=Windows NT, CN=Services, CN=Configuration, DC=testing, DC=local" -Scope ForestOrConfigurationSet -Target "testing.local"**

3. Potvrďte pomocí **Y**
2. Vymažte účet uživatele **homer**
 - Objekt se stane smazaným objektem, nový stav u **Active Directory** koše
3. Obnovte účet uživatele **homer**
 - a. Pomocí **ADAC** (*Active Directory Administrative Center*)
 1. Otevřete **ADAC**
 - a. **Start** → **Administrative Tools** → **Active Directory Administrative Center**
 2. V navigačním panelu (vlevo) zvolte **testing (local) – Deleted Objects**
 3. Vyberte účet **Homer** a z panelu úkolů (nebo kontextové nabídky) zvolte **Restore**
 - Alternativně lze použít **Restore To ...** pro obnovení do jiného umístění
 - b. Pomocí **Powershellu**
 1. Spustíte jako administrátor **Active Directory Module for Windows PowerShell**
 2. Spustíte příkaz **Get-ADObject -Filter {sAMAccountName -eq "homer"} -IncludeDeletedObjects | Restore-ADObject**
 - Objekt lze obnovit také postupem z **bodu Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**
4. Ověřte, že byl účet uživatele **homer** skutečně obnoven
 - Uživatel **homer** bude pořád členem skupiny **Simpsons**, jelikož **Active Directory** koš uchovává veškeré informace (přímé i nepřímé) u smazaných objektů

Lab S02 – Snímky databáze Active Directory

[Volitelné]

Cíl cvičení

Vytvořit snímek databáze Active Directory a zobrazit ho

Potřebné virtuální stroje

w2016-dc (D+R+C w2016-dc)

Další prerekvizity

Účet uživatele **bart** v doméně **testing.local**

1. Vytvořte snímek aktuálního stavu databáze **Active Directory**
 - a. Spustíte jako administrátor příkazovou řádku
 - b. Spustíte nástroj **ntdsutil**
 - c. Vyberte databázi **Active Directory** příkazem **activate instance NTDS**
 - d. Přejděte do správy snímků příkazem **snapshot**
 - e. Vytvořte nový snímek příkazem **create**
 - Snímky se také vytvářejí automaticky při záloze databáze **Active Directory**
2. Proveďte nějakou změnu v databázi **Active Directory** u uživatele **bart**, např. změňte hodnotu atributu **Description**
3. Vytvořte LDAP server obsahující dříve vytvořený snímek databáze **Active Directory**
 - a. Ve správě snímků (**snapshot:**) v nástroji **ntdsutil** zobrazte seznam všech snímků příkazem **list all**
 - Seznam obsahuje všechny dostupné snímky (manuálně vytvořené či obsažené v zálohách), každý řádek seznamu odpovídá jednomu snímku a je ve formátu **<index>: <popis> {<guid>}**, kde **<popis>** může být datum a čas pořízení snímku (zálohy) nebo umístění

- b. Připojte snímek příkazem **mount <index>**, případně **mount <guid>**
 - Použijte **<index>** nebo **<guid>** posledního snímku ze seznamu snímků, po připojení bude vypsána cesta k připojenému snímku
- c. Spustěte jako administrátor druhý příkazový řádek
- d. Spustěte příkaz **dsamain -dbpath <cesta k databázi ve snímku> -ldapport 65000**
 - Jako cestu k databázi ve snímku použijte cestu k připojenému snímku (vrácenou při připojení nástrojem ntdsutil), a obvyklou cestou k databázi AD. Výsledná cesta by měla být ve formátu **C:\\$SNAP_<datum a čas>_VOLUME{GUID}\Windows\NTDS\ntds.dit**
 - Zvolený port musí být možné použít, tedy nesmí být již využíván jinou aplikací, nesmí být blokován či rezervován (systémem nebo jinak), doporučuje se používat čísla vyšší než **50000**
- 4. Zobrazte obsah vytvořeného snímku databáze **Active Directory**
 - a. Otevřete **ADUC** (*Active Directory Users and Computers*)
 - 1. **Start** → **Administrative Tools** → **Active Directory Users and Computers**
 - b. Klikněte pravým na uzel **Active Directory Users and Computers** a zvolte **Change Domain Controller...**
 - c. Pod **Change to** zvolte možnost **This Domain Controller or AD LDS instance** a níže zadejte **w2016-dc:65000**
 - Pokud bude místo hostitelského jména LDAP serveru zadána jeho IP adresa, nebude možné se k tomuto serveru připojit
 - d. Potvrďte **OK**
- 5. Ověřte, že snímek neobsahuje změny provedené u uživatele **bart** po vytvoření snímku
- 6. Zavřete okno **ADUC** připojené k AD LDS **w2016-dc:65000**
- 7. Ukončete LDAP server
 - a. V okně s příkazovou řádkou s **dsamain** stiskněte **Ctrl+C**
- 8. Odpojte snímek
 - a. Vraťte se do prvního okna příkazové řádky s nástrojem **ntdsutil**
 - b. V nástroji **ntdsutil** odpojte snímek příkazem **unmount <index>**, případně **unmount <guid>**
 - c. Ukončete nástroj **ntdsutil** příkazy **quit** a **quit**

Lab S03 – Auditování změn databáze Active Directory

[Volitelné]

Cíl cvičení

Povolit a ověřit auditování změn v databázi Active Directory

Potřebné virtuální stroje

w2016-dc (D+R+C w2016-dc)

Další prerekvizity

Účet uživatele **bart** v doméně **testing.local**

- 1. Povolte auditování změn v databázi **Active Directory**
 - a. Otevřete **GPME** (*Group Policy Management Editor*)
 - 1. **Start** → **Administrative Tools** → **Group Policy Management**
 - b. Klikněte pravým na GPO objekt **Default Domain Controllers Policy** a zvolte **Edit...**
 - c. Vyberte uzel **Computer Configuration \ Policies \ Windows Settings \ Security Settings \ Advanced Audit Policy Configuration \ Audit Policies \ DS Access**

- d. Klikněte pravým na [Audit Directory Service Changes](#) a zvolte [Properties](#)
- e. Zaškrtněte [Configure the following audit events](#), pak [Success](#) a potvrďte [OK](#)
 - Toto nastavení zajistí auditování úspěšných změn v databázi [Active Directory](#)
- f. Vyberte uzel [Computer Configuration \ Policies \ Windows Settings \ Security Settings \ Local Policies \ Security Options](#)
- g. Klikněte pravým na [Audit: Force audit policy subcategory settings \(Windows Vista or later\) to override audit policy category settings](#) a zvolte [Properties](#)
- h. Zaškrtněte [Define these policy settings](#) a zvolte [Enabled](#) a potvrďte [OK](#)
 - Toto nastavení zapíná pokročilé zásady auditování, pokud není tato zásada povolena, ignorují počítače nastavení auditování, jenž jsou obsažena pod uzlem [Advanced Audit Policy Configuration](#)
- i. Zavřete [Group Policy Management Editor](#)
- j. Aktualizujte nastavení zásad skupiny příkazem **gpupdate /force**
2. Ověřte, že auditování změn v databázi [Active Directory](#) bylo povoleno
 - a. Spustíte příkazovou řádku
 - b. Spustíte příkaz **auditpol.exe /get /category:"DS Access"**
 - c. Ověřte, že u podkategorie [Directory Service Changes](#) je nastavení **Success**
3. Přidejte uživatele **bart** do skupiny [Domain Admins](#)
 - Obecně nedochází k auditování veškerých změn v databázi [Active Directory](#), zaznamenávají se pouze důležitější změny, např. změny členství ve skupinách
4. Ověřte zaznamenání přidání uživatele **bart** do skupiny [Domain Admins](#)
 - a. Otevřete [Event Viewer](#)
 1. [Start](#) → [Administrative Tools](#) → [Event Viewer](#)
 - b. Vyberte uzel [Windows Logs \ Security](#)
 - c. Lokalizujte a vyberte poslední událost s [Event ID 5136](#)
 - d. Na záložce [Details](#) ověřte, že zaznamenána událost se týká členství ve skupině [Domain Admins](#) (hodnota [ObjectDN](#) je **CN=Domain Admins,CN=Users,DC=testing,DC=local**), že došlo ke změně členů této skupiny, neboli že došlo k modifikaci atributu [member](#) (hodnota [AttributeLDAPDisplayName](#) je **member**), a také že byl přidán uživatel **bart** (hodnota [AttributeValue](#) je **CN=bart,CN=Users,DC=testing,DC=local** a hodnota [OperationType](#) je **%%14674**)

Lab S04 – Údržba databáze Active Directory

[Volitelné]

Cíl cvičení

Provést údržbu databáze Active Directory

Potřebné virtuální stroje

w2016-dc (D+R+C w2016-dc)

Další prerekvizity

Adresář **C:\share**

1. Vypněte doménové služby [Active Directory \(AD DS\)](#)
 - a. Otevřete konzoli [Services](#)
 1. [Start](#) → [Administrative Tools](#) → [Services](#)

- b. Klikněte pravým na **Active Directory Domain Services** a zvolte **Stop**
 - c. Potvrďte zastavení ostatních souvisejících služeb pomocí **Yes**
2. Provedte zkompaktnění databáze **Active Directory**
 - a. Spustíte jako administrátor příkazovou řádku
 - b. Spustíte nástroj **ntdsutil**
 - c. Vyberte databázi **Active Directory** příkazem **activate instance NTDS**
 - d. Přejděte do údržby souborů příkazem **files**
 - e. Provedte *zkompaktnění* databáze příkazem **compact to C:\share**
 - Při *zkompaktnění* se vytváří nová databáze **Active Directory**, která již neobsahuje dříve alokované nepotřebné místo
 - f. Ukončete nástroj **ntdsutil** příkazy **quit** a **quit**
3. Nahraďte starou databázi **Active Directory** její *zkompaktněnou formou*
 - a. Smažte staré protokoly příkazem **del C:\Windows\NTDS*.log**
 - b. Nahraďte databázi příkazem **copy "C:\share\ntds.dit" "C:\Windows\NTDS\ntds.dit"**
 - c. Potvrďte přepsání databáze pomocí **Yes**
4. Ověřte integritu a sémantiku nové databáze **Active Directory**
 - a. Spustíte nástroj **ntdsutil**
 - b. Vyberte databázi **Active Directory** příkazem **activate instance NTDS**
 - c. Přejděte do údržby souborů příkazem **files**
 - d. Spustíte kontrolu integrity databáze příkazem **integrity**
 - e. Vraťte se zpět příkazem **quit**
 - f. Přejděte do části ověřování sémantiky databáze příkazem **semantic database analysis**
 - g. Ověřte sémantiku databáze příkazem **go fixup**
 - h. Ukončete nástroj **ntdsutil** příkazy **quit** a **quit**
5. Zapněte doménové služby **Active Directory (AD DS)**
 - a. Otevřete konzoli **Services**
 1. **Start** → **Administrative Tools** → **Services**
 - b. Klikněte pravým na **Active Directory Domain Services** a zvolte **Start**